

Obsah

Jan Patočka: *Hegelův filosofický a estetický vývoj* 8

G. W. F. Hegel: *Přednášky o estetice* 57

Úvod do estetiky 59

- I. Vymezení a zajištění estetiky 59
 - 1. Přírodní krása a krása umění 59
 - 2. Vyvrácení některých námitek proti estetice 60
- II. Způsoby vědeckého probírání krásna a umění 67
 - 1. Empirická danost jako východisko probírání 67
 - 2. Idea jako východisko probírání 71
 - 3. Sjednocení empirického a ideového hlediska 71
- III. Pojem uměleckého krásna 72
 - A. Obvyklé představy o umění 73
 - 1. Umělecké dílo jako výtvar lidské činnosti 73
 - 2. Umělecké dílo je vzato ze smyslového světa, aby promlouvalo k smyslům člověka 77
 - 3. Účel umění 83
 - a. Princip napodobení přírody 83
 - b. Citové vzrušení 85
 - c. Vyšší substanciální účel 86
 - B. Historická dedukce pravého pojmu umění 91
 - 1. Kantova filosofie 91
 - 2. Schiller, Winckelmann, Schelling 94
 - 3. Ironie 95
- IV. Rozdělení 98
 - 1. Idea uměleckého krásna neboli ideál 101
 - 2. Vývoj ideálu ve zvláštní formy uměleckého krásna 102
 - 3. Soustava jednotlivých umění 105

Díl první: Idea uměleckého krásna neboli ideál 111

Úvod 113

1. Umění v poměru ke konečné skutečnosti 115
2. Umění v poměru k náboženství a filosofii 118
3. Rozdělení 121

První kapitola: Pojem krásna vůbec 122

1. Idea 122
2. Jsoucnost ideje 125
3. Idea krásna 125

Druhá kapitola: Přírodní krásno 128

A. Přírodní krásna jako taková 128

1. Idea jako život 128
2. Přirozený život jako něco krásného 132
3. Způsoby nahlížení na přirozený život 136

B. Vnější krásna abstraktní formy a abstraktní jednoty smyslové látky 138

1. Krásna abstraktní formy 138
 - a. Pravidelnost 138
 - b. Zákonitost 140
 - c. Harmonie 141
2. Krásna jako abstraktní jednoty smyslové látky 142

C. Nedostatečnost přírodního krásna 143

1. Nitro v bezprostřednosti jako pouze vnitřní 144
2. Závislost bezprostředního jednotlivého jsoucna 146
3. Omezenost bezprostředního jednotlivého jsoucna 147

Třetí kapitola: Umělecké krásno neboli ideál 149

A. Ideál jako takový 149

1. Krásna individualita 149
2. Poměr ideálu k přírodě 153

B. Určitost ideálu 161

I. Ideální určenost jako taková 161

1. Božství jako jednoty a obecnost 161
2. Božství jako kruh bohů 162
3. Klid ideálu 162

II. Jednání 163

1. Všeobecný stav světa 164
 - a. Individuální samostatnost a heroická doba 164
 - b. Přítomné prozaické poměry 172
 - c. Rekonstrukce individuální samostatnosti 173

- 2. Situace 174
 - a. Nesituovanost 176
 - b. Určitá situace bez konfliktu 176
 - c. Kolize 178

- 3. Jednání 185
 - a. Všeobecné mocnosti ovládající jednání 187
 - b. Jednající individua 190
 - c. Charakter 197

III. Vnějšková určenost ideálu 202

- 1. Abstraktní vnějškovost jako taková 203
 - a. Pravidelnost, symetrie, harmonie 203
 - b. Jednota smyslového materiálu 206
- 2. Soulad konkrétního ideálu s jeho vnějškovou realitou 206
 - a. Pouhá o sobě jsoucí jednota mezi subjektivitou a přírodou 207
 - b. Jednota vytvořená lidskou činností 208
 - c. Totalita duchovních poměrů 213
- 3. Vnější stránka ideálního uměleckého díla v poměru k obecnstvu 213
 - a. Uplatnění vzdělanosti vlastní doby 214
 - b. Zachování historické věrnosti 216
 - c. Opravdová objektivita uměleckého díla 217

2 C. Umělec 222

- 1. Fantazie, génius a nadšení 223
 - a. Fantazie 223
 - b. Talent a génius 224
 - c. Nadšení 226
- 2. Objektivita zobrazení 227
 - a. Objektivita, která je pouze vnějšková 227
 - b. Nerozvinutá nitřnost 228
 - c. Opravdová objektivita 228
- 3. Manýra, sloh a původnost 229
 - a. Subjektivní manýra 229
 - b. Sloh 230
 - c. Původnost 231

Díl druhý: Vývoj ideálu ve zvláštní formy umělecké krásy 235

Úvod 237

První oddíl: Symbolická umělecká forma 241

Úvod: O symbolu vůbec 243

- 1. Symbol jakožto znak 244
- 2. Částečná shoda mezi tvarem a významem 244
- 3. Částečná neshoda mezi tvarem a významem 244
 - a. Pochybnost symbolu 245
 - b. Pochybnost symboliky v mytologii a umění 246
 - c. Vymezení pojmu symbolického umění 248

- 4. Rozdělení 250
 - a. Nevědomá symbolika 253
 - b. Symbolika vznešeného 253
 - c. Vědomá symbolika srovnávací umělecké formy 254

První kapitola: Nevědomá symbolika 256

- A. Bezprostřední jednota významu a tvaru 256
 - 1. Náboženství Zoroastrovo 257
 - 2. Nesymbolický ráz Zoroastrova náboženství 259
 - 3. Neumělecké pojetí a podání Zoroastrova náboženství 260
- B. Fantastická symbolika 262
 - 1. Indické pojetí Brahmy 263
 - 2. Smyslovost, neuměřenost a zosobňovací činnost 263
 - 3. Názor na očistu a pokání 269
- C. Vlastní symbolika 270
 - 1. Egyptský názor na mrtvé a jeho podání; pyramidy 274
 - 2. Kult zvířat a zvířecí masky 275
 - 3. Úplná symbolika: Memnonové, Isis a Osiris, Sfinx 275

Druhá kapitola: Symbolika vznešeného 278

- A. Panteismus umění 280
 - 1. Indická poezie 280
 - 2. Mohamedánská poezie 281
 - 3. Křesťanská mystika 284
- B. Umění vznešenosti 284
 - 1. Bůh jako tvůrce a pán světa 285
 - 2. Odbožštěný konečný svět 286
 - 3. Lidské individuum 286

Třetí kapitola: Vědomá symbolika srovnávací umělecké formy 288

- A. Srovnání, jež vycházejí od vnějšku 290
 - 1. Bajka 291
 - 2. Parabola, přísloví, apolog 295
 - a. Parabola 295
 - b. Příklad 296
 - c. Apolog 296
 - 3. Metamorfózy 297
- B. Srovnání, která počínají významovou stránkou zpodobení 298
 - 1. Hádanka 299
 - 2. Alegorie 300
 - 3. Metafora, obraz, přirovnání 302
 - a. Metafora 302
 - b. Obraz 305
 - c. Přirovnání 306

C. Zánik symbolické umělecké formy 313

1. Naučná báseň 314
2. Popisná poezie 315
3. Starověký epigram 315

Druhý oddíl: Klasická umělecká forma 317

Úvod: O klasičnosti vůbec 319

1. Samostatnost klasičnosti jako vzájemné prostoupení duchovna a jeho přírodní podoby 321
2. Řecké umění jako skutečné jsoucno klasického ideálu 324
3. Postavení vytvářejícího umělce v klasické umělecké formě 325
4. Rozdělení 327

První kapitola: Proces utváření klasické umělecké formy 329

1. Ponižení živočišnosti 330
 - a. Zvířecí oběti 331
 - b. Lovy 331
 - c. Proměny 332
2. Boj starých a nových bohů 335
 - a. Orákula 337
 - b. Staří bohové ve své odlišnosti od nových 338
 - c. Přemožení starých bohů 342
3. Pozitivní uchování záporně kladených momentů 343
 - a. Mystérie 343
 - b. Uchování starých bohů v uměleckém podání 344
 - c. Přírodní podklad nových bohů 345

Druhá kapitola: Ideál klasické umělecké formy 348

1. Ideál klasického umění vůbec 349
 - a. Ideál vzešlý ze svobodné umělecké tvorby 349
 - b. Noví bohové klasického ideálu 351
2. Okruh zvláštních bohů 354
 - a. Mnohost božských individuí 354
 - b. Nedostatek systematického členění 355
 - c. Základní charakter okruhu bohů 355
3. Jednotlivá individualita bohů 356
 - a. Látka individualizace 357
 - b. Mravní základ uchován 361
 - c. Přechod k půvabnému a rozkošnému 362

Třetí kapitola: Rozklad klasické umělecké formy 363

1. Osud 363
2. Rozklad bohů jejich antropomorfismem 364
 - a. Nedostatek vnitřní subjektivnosti 364
 - b. Předmětem nového umění je teprve přechod ke křesťanství 366
 - c. Rozklad klasického umění v jeho vlastním oboru 368

- 3. Satira 369
 - a. Rozdíl mezi rozkladem klasického a rozkladem symbolického umění 369
 - b. Satira 370
 - c. Římský svět jako půda satiry 371

Třetí oddíl: Romantická umělecká forma 373

- Úvod: O romantičnu vůbec 375
 - 1. Princip vnitřní subjektivity 376
 - 2. Podrobnější momenty obsahu a formy romantična 376
 - 3. Poměr obsahu ke způsobu podání 380
 - 4. Rozdělení 382

První kapitola: Náboženský okruh romantického umění 383

- 1. Děje Kristova spasení 385
 - a. Zdánlivá zbytečnost umění 386
 - b. Nutnost umění 386
 - c. Nahodilá zvláštnost vnějšího zjevu 386
- 2. Náboženská láska 388
 - a. Pojem absolutna jakožto lásky 389
 - b. Duše citová 389
 - c. Láska jako romantický ideál 389
- 3. Duch náboženské obce 391
 - a. Mučedníci 391
 - b. Vnitřní pokání a obrácení 394
 - c. Zázraky a legendy 395

Druhá kapitola: Rytířství 396

- 1. Čest 399
 - a. Pojem cti 399
 - b. Urážlivost 401
 - c. Satisfakce 401
- 2. Láska 402
 - a. Pojem lásky 402
 - b. Kolize lásky 403
 - c. Nahodilost lásky 404
- 3. Věrnost 406
 - a. Věrnost služby 406
 - b. Subjektivní samostatnost při svazku věrnosti 406
 - c. Kolize věrnosti 407

Třetí kapitola: Formální samostatnost individuálních zvláštností 408

- 1. Samostatnost individuálního charakteru 410
 - a. Formální pevnost charakteru 410
 - b. Charakter jako vnitřní, ale nevypěstěná totalita 412
 - c. Substanciální zájem při stanovení formálního charakteru 414

2. Dobrodružnost 415
 - a. Nahodilost účelů a kolizí 416
 - b. Komické traktování nahodilosti 418
 - c. Romanesknost 419
3. Rozklad romantické umělecké formy 420
 - a. Subjektivní umělecké napodobení toho, co je dáno 421
 - b. Subjektivní humor 423
 - c. Konec romantické umělecké formy 425